

Magyarcsanád Községi Önkormányzat
Képviselő-testületi előterjesztés

2025. november 27.

Tárgy: Tájékoztató a környezet állapotának alakulásáról (közmeghallgatás)

Előterjesztő: Farkas János, polgármester

Ügyiratszám: Mcs/101-121/2025.

Melléklet: Tájékoztató

Készítette: Makói Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője

.....
dr. Bodnár Gréta
jegyző

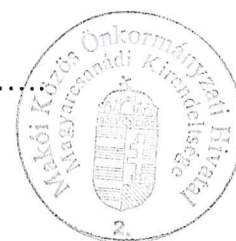

A döntéshozatal módja: egyszerű / minősített többség

Véleményezésre megküldve: -

Törvényességi véleményezésre bemutatva:

.....
dr. Bodnár Gréta
jegyző

A napirend előterjesztőjének jóváhagyása:

.....
Farkas János
polgármester

Magyarcsanak Község Polgármesterétől

ELŐTERJESZTÉS

Ikt.sz: Mcs/101-121/2025.

Tárgy: Tájékoztató a környezet állapotának alakulásáról (közmeghallgatás)
Melléklet: Tájékoztató

Magyarcsanak Községi Önkormányzat Képviselő-testülete
Magyarcsanak

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarcsanak Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2024. december 18. napján tartott ülésén, a 183/2024. (XII.18.) Képviselő-testületi határozatával fogadta el a 2025. évi munkatervét.

Az elfogadott munkaterv alapján a Képviselő-testület a november havi rendes képviselő-testületi ülés 2. napirendi pontjaként, közmeghallgatás keretében tárgyalja a „Tájékoztató a környezet állapotának alakulásáról” szóló előterjesztést.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdésének e) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdése alapján Magyarcsanak község környezeti állapotának alakulásáról a képviselő-testület és a lakosság részére az előterjesztés mellékletét képező tájékoztatót készítettük.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést tárgyalja meg és fogadja el a következő határozati javaslatot.

HATÁROZATI JAVASLAT

Magyarcsanak Községi Önkormányzat Képviselő - testülete úgy határoz, hogy a környezet állapotának alakulásáról szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

Erről értesítést kap:

- Magyarcsanak Község Polgármestere
- Makói Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője
- Makói Közös Önkormányzati Hivatal Magyarcsanádi Kirendeltség
- Irattár

Magyarcsanak, 2025. november 21.

Farkas János
polgármester

Beszámoló Magyarcsanád község környezeti állapotáról

A lakosság közérzetének, egészségének alakításában igen jelentős tényező településünk környezeti állapota. A természeti és az épített örökség, a környezeti értékek megőrzése és védelme, minőségének javítása alapfeltétel az ember életminősége szempontjából. E nélkül nem tartható fenn az emberi tevékenység és a természet közötti harmónia, elmulasztása veszélyezteti a jelen generációk egészségét és a jövő generációk létét.

A környezet tisztasága vagy tisztátalansága az Önkormányzat és a lakosság közös erőfeszítése és együttes munkájának az eredménye.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdésének e) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdése alapján Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli Magyarcsanád község környezeti állapotának alakulását és tájékoztatja a lakosságot.

Környezetvédelemmel kapcsolatos helyi szabályozás az alábbi helyi rendeletekre támaszkodik:

- A közterület használatának szabályairól szóló önkormányzati rendelet,
- A szilárd és folyékony hulladékkezelésről szóló önkormányzati rendelet;
- A helyi környezetvédelméről szóló önkormányzati rendelet;
- közösségi együttélés szabályairól szóló rendelet,
- egyéb rendeletek.

TELEPÜLÉSI JELLEMZŐ ADOTTSÁGOK:

- **Fekvés, domborzat, adottságok:**

Magyarcsanád község Magyarország Dél-alföldi régiójában Csongrád-Csanád vármegyében található. Magyarcsanád a Maros folyó mellett fekszik, nyugaton közvetlenül érintkezik Apátfalvával.

A község tipikusan alföldi jellegű, szántóval, termőfölddel jó adottságú település. A községre a szántóföldi növénytermesztés jellemző, állattartó tevékenysége jelenleg a múlt hagyományaihoz képest nem számottevő.

A nemzetközi forgalmat lebonyolító 43-as főútvonal a község belterületén halad át, a nagylaki közúti határátkelőhely (Románia) csak 8 km-re van Magyarcsanádtól. Területe 48,02 km², teljes lakónépessége 1281 fő (2025. 01. 01. népességstatisztikai adat).

A községre jellemző és alapvetően meghatározza, hogy népessége előregedő, lakossága fogyó tendenciát mutat (régmúlt 3.200 fős lakosságához képest kevesebb mint fele jelenleg). Munkahely hiányában a természetes községmegtartó szaporulat kevés.

E tények alapvetően és döntően meghatározzák, hogy a lakosság és annak környezete milyen erősségekkel, gyengeségekkel, lehetőségekkel és veszélyekkel kell együtt élnie.

- **Magyarcsanád közlekedése:**

Magyarcsanádot átszeli a 43-as főút, amely összeköti a Csongrád-Csanád vármegye székhelyét a magyar– román határral. A 43-as út állapota alapvetően rossz minőségű.

Az M43-as autópályát 2015. július 11. napján adták át, illetve a Nagylaki elkerülő utat 2019. májusában. Előtte „csak” az autópályáról letiltott veszélyes anyag, állati és növényi eredetű termékek teherforgalom érinti Magyarcsanád települést, mely köszönhetően a Csanádpalotai átkelő bővítésének és a Schengeni csatlakozásnak Románia és Bulgária részéről ez a teher is lekerült a település lakóiról. A Nagylaki elkerülő út óta minőségi javulás következett be a közúti közlekedésben, mivel súlykorlátozás miatt nem járhatnak már nehézgépjárművek a 43-as úton.

Zajvédelmi szempontból a legnagyobb problémát jelentő közúti közlekedésből származó zaj a fent említett utak megépülésével jelentősen mérséklődött.

Magyarcsanád község belterületén található utak burkolt kiépítettsége 70 % körüli. Az utak nagy része aszfalt burkolatú, ezen utak állapota azonban eltérő minőségű.

Magyarcsanád tekintetében vannak olyan útszakaszok ahol az utak burkolt kiépítése még nem megoldott. Ugyanakkor az is tény, hogy vannak olyan utcaszakaszok, ahol nem csak a lakosság, hanem a házak is „elfogytak”.

Az úthálózat karbantartása, felújítása szükséges a kiépítetlen szakaszokon, melyet az önkormányzatnak saját forrásból, valamint pályázati forrásokból kell/lehet finanszíroznia.

A földes utak esetében jelentős az időjárástól függő környezeti jelenség, mint a sár, vagy a por okozta szennyeződés.

A külterületi utak állapotát jellemzően a mezőgazdasági tevékenység és az időjárás kölcsönhatása határozza meg *(esős időszak alatt a mezőgazdasági gépekkel összevágott, roncsolt sáros út)*. A mezőgazdasági tevékenység okozta tipikus kár az utak „elszántása”, árkok betömése is. Így az önkormányzatnak nem csak a vagyonában, de a környezetében is károk keletkeznek.

A területbejárások, illetve a lakossági jelzések alapján továbbra is fontos, és megoldandó feladat a külterületi utak további kimérése, rendbetétele.

Vasútvonal is érinti településünket, azonban a vonatforgalom mértéke környezeti szempontokat figyelembe véve nem jelentős.

- **Természeti adottságok:**

Magyarcsanád település a Körös-Maros Nemzeti Park területén is elhelyezkedő ezen belül is a Maros közvetlen közelében fekvő település. NATURA 2000 területek is találhatóak szép számmal a településen. Az ártéri erdők természeti kincsei (fák, vadállomány, élővizek, stb.) a település környezeti gazdagságát biztosítják.

A közterületek zöldfelületeinek gondozását (fűnyírás, avargyűjtés, virágágyások beültetése, gondozása) az önkormányzat közmunkaprogram keretében végzi. Ahol a lakosság „igényesebb”, rendszeretőbb, közösségi együttélés szempontjából együttműködő, ott rendezettebb a lakóházak előtti közterület, bejáró, csatorna, járda. Nyilván ez alapvető állampolgári kötelesség is, a saját maga, saját magára igényessége mellett.

Ahol a fentiek nem teljesülnek (pl.: elhagyott házak, romok, felépítmény, kerítés nélküli ingatlanok, stb.) ott a környezeti kép egészen más. Gyomokkal erősen fertőzött területek, rendezetlen utcaszakaszok (Béke, Damjanich, Szántó Kovács János, Jókai, stb.) esetében az önkormányzat óriási feladata lesz a jogi rendezettség, későbbi hasznosítás, más lehetőségek

felkutatása, rendezése, hogy valamilyen megoldás legyen az elnéptelenedésre és az ezzel járó környezeti károk mérséklésére.

A település zöldterületeihez tartoznak a járdák és úttestek közötti zöldsávok, egyéb önkormányzati területek, parkok, játszóterek.

A zöldterület kezelési feladatok részben megosztottak voltak, önkormányzati gazdasági társaság és önkormányzati közmunkaprogram foglalkoztatott munkavállalókkal. Az önkormányzati gazdasági társaság végelszámolásával ez a feladat teljes egészében a közmunkaprogramban foglalkoztatott munkavállalókra marad.

A zöldterület kezelés megfelelő minőségben nagyon nehezen teljesíthető tekintettel az ilyen adottságokkal rendelkező község esetében. A jövőbeni cél, hogy ez a feladat ellátás minél hatékonyabban legyen ellátva, de ehhez nagymértékben a lakosság jelentős részének hozzáállásában történő változás szükséges.

A zöldterületeink mérete ekkora lakossághoz mérten óriási, gondozásuk a lakossági hozzáállás függvénye is. A közterületek fontos szerepet játszanak egy település életében.

Törekednünk kell annak megóvására, szebbé, biztonságosabbá tételére. A közterületek rendje és tisztasága mindannyiunk közérzetét, biztonságérzetét befolyásoló tényező.

Az elmúlt években közmunkaprogram keretében kézi fűkaszát, láncfűrész pályázati forrásból, illetve önerőből nagy teljesítményű fűnyíró traktor és egyéb kellékeket vásároltunk. Előző években a zöldfelületek fejlesztése okán növénytelepítéseket és fásítások programokat terveztünk községünk területén.

A programok sikerét látva az utcaszakaszok állapotának jelentős javulása figyelhető meg ezért a zöldfelületek fejlesztését folytatni szükséges.

Hatalmas és folyamatos problémát okoz a parlagfű jelenléte a településünkön, mivel jellemzően szántóföldi kultúrákon, de más területen is sajnálatosan megtelepszik, termeli pollenjét.

Elmondható, hogy szélmalomharcot vív minden település, így Magyarcsanak is e feladat megoldása terén.

Településrendezési tervünk módosításra szorul, hogy a jelenlegi állapotokhoz igazodjék, kölcsönösen a valóság és az előírások „találkozzanak”. Továbbá a rendezési terv módosításával lehetőséget kell adni a korszerűbb környezeti adottságok kiaknázására is, a környezetvédelem fenntartása mellett (erdőterületek kijelölése, megújuló energia lehetőségek).

A lezárt bányagödrök (temető környéke, volt laktanyával szembeni terület, stb.) a település közigazgatási határain belül ún. „tájsebnak” minősül. Ezek hasznosítása, rekultivációja még nem történt meg. Jellemzően közparknak övezetnek minősülnek a rendezési terv szerint, azaz pl.: halastó kialakítása engedélyezett e helyeken.

• **Vízgazdálkodás**

A lakosság ivóvízzel való ellátása a legfontosabb közszolgáltatások egyike, amely nélkülözhetetlen emberi szükségletet és társadalmi-közegészségügyi igényt elégít ki. A lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása az önkormányzatok kötelező feladata. E feladatunknak az Alföldvíz Zrt. szolgáltatásait igénybe véve teszünk eleget. A község lakott belterületén az ivóvíz ellátottság teljes körű. Azon személyeknél, ahol nincsen vezetékes ivóvíz, ott közkifolyók biztosítják az iható vízvételi lehetőséget. Az ivóvíz minősége

alapvetően megfelelő, azonban az ivóvíz minőségjavító projekt után várható, hogy tisztítottabb vizet ihatunk. A jelenlegi ivóvíz minősége a szabványoknak megfelel.

A pályázati támogatásnak köszönhetően a korábbi években a csatornázási beruházásból megvalósult a vezetékes szennyvíz hálózat kiépítése. Településünkön minden ingatlan tulajdonos előtt rendelkezésre áll a kiépített gerincvezeték az ingatlanokhoz vezető csatlakozóvezetékkel. Azon ingatlan tulajdonosok, akik nem kötnek rá a szennyvízhálózatra, holott a kiépítettség miatt lehetőségük lenne, talajterhelési díjat kötelesek fizetni.

A Maros folyó vize jelenleg emberi fogyasztásra nem alkalmas. Kijelölt fürdőhely nincsen, határfolyó miatt a korábbi évszázados „kihasználtsága” jelenleg nem áll fenn, gazdasági erőforrásai kiaknázatlanok. Természetes élővíz ugyanakkor, így öntözésre „használható” gazdasági szempontból. Környezetszennyezése Romániából eredeztethető (gyárak, üzemek, állattartó telepek, kommunális hulladék, stb.), azonban ennek mértéke a régmúlthoz képest jelentősen csökkent.

Az egyre szélsőségesebbé váló időjárás következtében időszakonként jelentős mennyiségű csapadék hullik a térségre, amely számos csapadékvíz elvezetési problémát okoz. A hirtelen lezúduló nagyobb mennyiségű esővíz gondot okozhat, ezért fokozottan ügyelni kell az elvezető árkok folyamatos karbantartására.

A csapadékvíz elvezetése kis mértékben zárt rendszerben történik, a többi esetben nyílt árok, illetve szikkasztóárok-rendszer biztosítja.

Településünkön több utcában, a csapadékvíz elvezetésének megoldása szükséges. A község jó adottságú e tekintetben, mivel északi oldalra is és déli oldalra is „lejtő” településképű, domborzatú. A két égtáj felől a falu határában árok található, Belezi csatorna néven. Ezek lefolyó szállító csatornák, melyek a Marosba vezetik a vizet. A megváltozott környezeti hatások révén felül kell vizsgálni a településünk vízmegtartó képességét tekintettel arra, hogy a településünkön esett csapadék jelentős része elvezetődik a Maros folyóba ezzel a talajvízháztartás jelentős mértékben romlott.

Növelni kell a csatornák víztároló képességét és lehetőségek szerint a csapadékot nagyobb részben helyben kell elszikkasztani.

Csapadékhelyzet: A 2024-2025-es hidrológiai évet az utóbbi évekhez hasonlóan szélsőséges időjárás jellemezte, nagy csapadék- illetve hőmérsékletbeli szélsőségek jelentkeztek. Nyáron szélsőséges időjárásban volt részünk, a hidegfrontok által uralt hűvösebb, csapadékos időszakok és a forró, száraz afrikai légtömegeknek köszönhetően körülmények váltották egymást. A Maros folyó mentén lévő településünkön jelenleg 160 mm csapadékmennyiség hiányzik a sokéves átlagot tekintve.

Talajvíz, talajnedvesség: Magyarcsanád vízellátása a marosi hordalékkúptól független és helyi ivóvízellátással rendelkezik. A térség felszín alatti vízkészletei mennyiségi és minőségi szempontból védettek, ezért kiemelkedő feladat az ivóvízellátást biztosító bázisok védelme. A talajvízszint általában 2-4 méter mélységben van, de lakott területen a szennyvízszikkasztás hatására ez lényegesen magasabb (1,1-2,5 méter). A megvalósult szennyvízcsatorna beruházás hatására a talajvízszint folyamatos süllyedt, de a mérések eredményei csak több év után lesznek kiértékelhetőek. 2018 novemberétől tovább csökkenő talajvízszint volt a jellemző. A 12 hónap során a talajvizek szintje átlagosan 2 – 6 méterrel húzódott a terep alatt, a monitoring kutakban az időszak végét kivéve a sokéves átlag alatti vízszintek voltak mérhetőek.

- **Levegőkörnyezet:**

A községben levegőszennyezéssel járó üzemi, gazdasági, gyári tevékenység nem jelentkezik.

A levegő minőségét a természeti tényezők mellett (talajviszonyok, uralkodó szélirány, csapadék stb.) elsősorban a közlekedés valamint a lakossági tüzelés határozza meg. A kisebb jövedelemmel rendelkező családok sajnos a szemét, zöldhulladék elégetésével szennyezik a levegőt, de a probléma nem nyomon követhető, egyetlen eszközünk a tudatformálás.

A levegő szennyezettsége az egészségügyi határérték alatt van. Ugyanakkor általános jelenség a levegő, szálló por koncentrációjának emelkedése.

Ennek elsődleges kiváltója a közlekedés és a fűtésből származó légszennyezés. A településen a vezetékes gáz ellátás biztosított, azonban a fűtésre a vegyes tüzelés is jellemző.

Parlagfű okozta pollen is jelen van, szezonális jelleggel, időszakonként jelenik meg. A közmunkaprogramban beszerzett eszközök (motoros kézi fűkasza) használatával folyamatos a fertőzött területek mentesítése.

- **Köztisztaság, hulladékkezelés:**

A településen részben szelektív (sárga kukás műanyag, fém és papír, illetve zöld vegyes hulladékos), vállalkozó szervezet által igénybe vett, szervezett kommunális hulladékszállítással megvalósuló szilárd hulladékkezelés valósul meg.

A gyűjtés alapvetően hetenkénti rendszerességi kukákkal történik. A szállítást hulladékszállító tehergépkocsival végzik.

A lakosság hulladékkezeléshez kapcsolódó szemlélete tény, hogy nem korszerű. Az utcákon is vegyes a kép. Jellemző néhol a szemetelés, illetve az illegális deponált hulladék felhalmozás, utcasarkokra történő kihajítása a szemétnek (állomás környéke, 143/14 hrsz.-ú közpark, peremrészei a községnek, stb.). Óriási településképi rombolás, nemtörődömség, felelőtlenség jellemző ilyen helyeken.

A MOHU rendszerű hulladékkezelés új formája a betét díjas rendszer, az egyre szélesebb körben bevezetésre kerülő elektronikai, háztartási gépek és IT eszközök hulladékudvarban történő értékesítése nagyban lecsökkentette a közterületeken található ilyen jellegű hulladékok megjelenését.

További károkat okoznak a veszélyes hulladéknak minősített építési törmelékek is, melyeket sok esetben más településekről is ide hoznak.

Az állati eredetű hulladék a szomszéd település által fenntartott dögtér útján vehető igénybe, melyhez az önkormányzat anyagilag is hozzájárul.

Különös és sok bosszúságra okot adó, valamint óriási anyagi megterhelést jelentő a kóbor állatok okozta probléma. Környezeti kockázatokat is jelent, hiszen fertőzőttség is fennállhat, illetve környezetünket is elcsúfítja e felelőtlen állattartásból eredő állampolgári mulasztás. E tekintetben a kamera rendszernek van és lehet visszatartó ereje, bizonyítékkal szolgálhat a későbbi beazonosítás és szankció terén. Hangsúlyosnak inkább a prevenció, megelőzés, szemléletformálás, amelyet az oktatás- nevelés-formálás útján lehet és kell biztosítani.

Más települések esetében megoldást, tüneti kezelést jelentett a település tisztasága érdekében végzett „falutakarítási akció” szervezése.

ENERGIAGAZDÁLKODÁS

A pályázattal megvalósult, beruházásokkal érintett ingatlanok energiafogyasztása sokkal kedvezőbb lett, mint a beruházás előtt (Egészségház, Községháza, Művelődési Ház). Ezek energiafelhasználása jóval mérséklődött, komfortjuk kedvezőbb lett.

Törekednünk kell a villamos energia árak emelkedése miatt is a megújuló energia kiépítésére, megtelepülésére, hogy ne csak megtakarítsunk, hanem pénzt is termeljen nekünk.

Közvilágítás terén is fontos az innováció. A lakossággal érintett helyeken korszerűsíteni szándékozunk a térvilágítóelemeket és új LED technológiával rendelkező fényáram szabályozású aktív elemek felszerelést tervezzük. A korszerűsítésnek köszönhetően a tervezettek szerint a jelenlegi energiafogyasztáshoz képes 30-35%-os megtakarítás generálható.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET:

A rossz demográfiai mutatók, előregedés, fogyás és a lakosság „hozzáállása” is elősegítette azt, hogy a község ingatlanjainak állapota nem mutat olyan képet, ami alapján összességében rendezettnak mondhatnák az épített környezetünket. Minden utcában vannak romos porták, elhagyott házak. A sok esetben nem dokumentált, nem jogszerűen végzett bontással érintett ingatlanok helyén nem marad más, csak gyom, törmelék, szemét.

Ez minden téren hátrányt okoz a községnek, közvetlen környezetnek is. Rendezésük halaszthatatlan, tulajdonosaik beazonosítása megkerülhetetlen, hogy legyen végre „gazdája” e területeknek, ingatlanoknak. Számos esetben nehezíti a helyzetet, hogy jellemzően nem vonták bele korábban a hagyatéki eljárásba ezeket az ingatlanokat, így azoknak nincs élő tulajdonosa jelenleg. Ezt a kedvezőtlen folyamatot meg kell állítani, az ilyeneket rendezni kell. Önkormányzati tulajdonba vonásuk révén valós tulajdonos lesz. Ezek hasznosítását is meg kell oldani, ha már így alakult a helyzet. Még mindig jobb, ha az önkormányzat szélmalomharcot folytat a tulajdonos beazonosítására, majd szankciók foganatosítására.

A településképi arculati elemek rendelkezései szerint kell megóvnunk a helyi értékeket, épített jellemző környezetünket.

ÖSSZEGZÉS:

A fentiek ismeretében megállapítható, hogy a település, a lakóhely környezeti állapota fejleszhetőnek, korszerűsíthetőnek mondható. Az élhető tiszta környezet megteremtésében a település lakosságának és az önkormányzatnak is jelentős szerepe van, és bízunk abban, hogy a környezetünk védelme az utánunk jövők részéről is fontos, és elsődleges szempont lesz. A megújuló energiaforrások kiépítése, fenntartása elengedhetlenné vált/válik, illetve el kell készíttetni a törvényben előírtak szerint a község energia megtakarítási intézkedési tervét. Az elkészült intézkedési tervben foglaltak szerinti feladatokat el kell végezni.

Magyarcsanak 2025. november 21.

Farkas János
polgármester

